

- En henvisning til Det Europæiske Råd suspenderer den almindelige lovgivningsprocedure.
- Det Europæiske Råd træffer afgørelse med konsensus.
- Hvis Det Europæiske Råd ikke kan nå til enighed inden for fire måneder, eller hvis Rådet ikke inden tolv måneder har vedtaget et nyt, revideret udkast kan 9 eller flere af medlemslandene etablere et forstærket samarbejde om forslaget inden for rammerne af EU.

I tillæg til mulighederne for at tilnærme medlemslandenes lovgivning inden for straffeproses og strafferet, introducerer Lissabon-traktaten et nyt, udtrykkeligt retsgrundlag om kriminalitetsforebyggelse i TEUF art. 69C (art. 84). Det nye retsgrundlag er begrænset til støtteforanstaltninger og udelukker harmonisering af medlemslandenes regler.

På det institutionelle plan er der inden for samarbejdet om strafferet enkelte nydannelser. Det gælder reglerne om Eurojust, og det gælder et nyt retsgrundlag, der giver mulighed for at oprette en europæisk anklagemyndighed.

Retsgrundlaget om Eurojust i TEUF art. 69D (art. 85) udbygges i et vist omfang i forhold til det gældende traktatgrundlag. Eurojust er et agentur, hvis overordnede opgave er at støtte og styrke koordineringen og samarbejdet mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at efterforske og forfølge grov kriminalitet, som berører to eller flere medlemslande eller kræver retsforfølgning. Med Lissabon-traktaten understreges det, at grundlaget for Eurojusts virke er operationer foretaget af medlemslandenes myndigheder og Europol, samt oplysninger fra disse. Der vil fortsat ikke være tale om en myndighed, som på egen hånd gennemfører efterforskning eller retsforfølgning i medlemslandene.

Eurojust skal især beskæftige sig med overtrædelser, der skader EU's finansielle interesser. Med den konkrete beskrivelse af Eurojusts opgaver i TEUF art. 69D (art. 85) sker der en vis udvidelse, idet Eurojust som noget nyt får kompetence til at iværksætte efterforskning af straffesager. Selve efterforskningen vil i givet fald ske ved nationale myndigheder eller Europol. Eurojust har derudover mulighed for at foreslå de nationale kompetente myndigheder at indlede

retsforfølgning i en konkret sag. Retsforfølgning handler om sigtelse og i sidste instans tiltale ved domstolene. Koordinering af efterforskning og retsforfølgning samt styrkelse af det retlige samarbejde, herunder gennem tæt samarbejde med Det Europæiske Retlige Netværk, vil fortsat være blandt Eurojusts opgaver. Det understreges i TEUF art. 69H, stk. 2 (art. 85, stk. 2), at de kompetente nationale personer foretager de formelle handlinger inden for retsplejen i forbindelse med retsforfølgning.

Som en udbygning af Eurojust indfører Lissabon-traktaten et nyt retsgrundlag i TEUF art. 69E (art. 86), der giver mulighed for – med enstemmighed i Rådet og godkendelse af Europa-Parlamentet – at oprette en europæisk anklagemyndighed. I tilfælde af, at der ikke kan opnås enighed, indeholder bestemmelsen en særlig mekanisme om indbringelse af sagen for Det Europæiske Råd og i sidste ende en særlig mulighed for, at minimum 9 medlemslande herefter kan indlede et forstærket samarbejde herom. Mekanismen svarer til den neden for beskrevne såkaldte 'speeder-ordning' inden for det operationelle politisamarbejde.

Anklagerens virkefelt vil som udgangspunkt være begrænset til sager om lovovertrædelser, der skader EU's finansielle interesser. Det vil i praksis hovedsagelig handle om svigbekæmpelse i forhold til EU's midler. Anklagemyndigheden vil kunne optræde som offentlig anklager ved medlemslandenes domstole inden for anklagerens begrænsede virkefelt. Anklagemyndigheden får også mulighed for at foretage efterforskning, eventuelt i samarbejde med Europol. Ved enstemmig afgørelse kan Det Europæiske Råd udvide anklagerens virkefelt til at omfatte bekæmpelse af grov kriminalitet med en grænseoverskridende dimension. Afgørelsen kræver godkendelse af Europa-Parlamentet og høring af Kommissionen.

Politisamarbejdet

Bestemmelsen om politisamarbejde mellem medlemslandenes myndigheder i TEUF art. 69F (art. 87) viderefører stort set uændret de gældende beskrivelser af samarbejdet. Som noget nyt deles opgaverne op i to retsgrundlag: Et om generelt samarbejde (bl.a. udveksling af oplysninger, støtte til uddannelse og fælles efterforskningsteknikker), hvor den almindelige lovgivningsprocedure gælder (stk. 2); og et om opera-